

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННІ ДИСКУСІЙ

Дискусія як термін, що є синонімічним поняттю логіки як мистецтва усвідомлювати, обмірковувати, викладати свої думки відповідно до законів розуму, відомий ще з часів Аристотеля. Саме давньогрецький філософ уважав уміння вести дискусію мистецтвом і навіть талантом, таким самим, як талант співати, малювати чи танцювати.

У наш час така форма навчання, як дискусія, усе більше поширюється і знаходить визнання як дієвий метод активізації навчання, котра сприяє поглибленню і розширенню знань, формуванню комунікативної культури та стимулюванню ініціативності й мислення. Сучасні викладачі мають можливість пересвідчитись в справедливості тверджень Аристотеля і відчувати на собі всю складність організації і проведення дискусії. Адже досягнення навчальної мети за допомогою дискусії потребує від викладача всієї педагогічної майстерності, яку і справді можна порівняти з мистецтвом.

У своїй особистості викладач має реалізувати такі риси, як толерантність у сприйнятті різних позицій, педагогічний такт, почуття гумору, авторитетність, а також уміння стимулювати альтернативність позицій і уникати байдужості, утримувати критику на конструктивному рівні, контролювати регламент та правила дискусій і, найголовніше, лишатися при цьому «в тіні» і не допускати прямого керування дискусією.

Узагальнення дидактичного досвіду в організації навчальних дискусій дає можливість виокремити два основні напрями вирішення дидактичних завдань:

1. Завдання, пов'язані зі змістом дискусії, а саме: усвідомлення учасниками дискусії суперечностей даної проблеми, актуалізація здобутих раніше знань, творчий підхід в оцінці можливостей застосування отриманих знань та ін.

2. Завдання, пов'язані з організацією та проведенням дискусії, а саме: визначення оптимальної кількості учасників обговорення (досвід свідчить, що групи обговорення мають містити до 5 осіб), розподіл ролей, дотримання правил поведінки тощо.

Хочеться ще раз звернути увагу на те, що фактично єдиним способом впливу керівника дискусії на її хід можна назвати запитання, причому запитання відкритого типу. Вони допомагають ширше з'ясувати певні моменти теми, що обговорюється. Ще керівник дискусії може собі дозволити лише тактовні короткі репліки, щоб утримати дискусію в руслі теми.

Досить часто викладачі, побоюючись втратити контроль над ситуацією в аудиторії або не вкластися в часові межі, перехоплюють ініціативу і своїми монологіями та коментарями замінюють самоорганізацію прямим керуванням, що призводить до виродження дискусії. Для уникнення цього стрижнем взаємодії учасників дискусії має стати горизонтальний напрям, тобто взаємодія між самими учасниками, і лише після цього звертання до викладача для поглиблення і розширення власних ідей і пропозицій. Тільки в такий спосіб досягається ефективна самоорганізація учасників дискусії.

Проводячи дискусію, викладач також має враховувати певні психологічні особливості учасників дискусії. Саме застосування дискусії може дозволити найповніше здійснити популярний і актуальний сьогодні індивідуальний підхід в навчанні, адже в даному разі є всі можливості проаналізувати хід взаємодії учасників на міжособистісному рівні, підтримати в розвитку певні індивідуальні якості і здібності слухачів.

На етапі завершення дискусії викладач повинен чітко і виразно сформулювати висновки, порівняти підсумок з поставленою метою, а підбиваючи підсумки, урахувати, за можливості, думки всіх учасників дискусії. Кожен має встигнути висловити свою думку з приводу загального підсумку.

Необхідно підкреслити важливість розмаїття пропозицій і підходів для вибору оптимальної альтернативи, домагатися того, щоб у кожного чи принаймні в більшості залишилося почуття задоволення від участі в дискусії. Важливо акцентувати увагу на внеску кожного в загальний підсумок, не шкодувати похвал, подякувати всім учасникам за участь у дискусії.

Найбільша складність ролі викладача у проведенні дискусії полягає в забезпеченні впорядкованості за браком регламенту, панування ввічливості без ієрархічності, невимушеності без панібратства. Найголовніше для керівника дискусій — не допускаючи хаосу, досягти найвищого ступеня активності і свободи в обміні думками.